

Spoštovana ministrica, dr. Maja Makovec Brenčič

Prehod iz starega v novo leto je čas, ko pogledamo, kaj je bilo postorjenega v preteklem letu ter si postavimo cilje in načrte za naprej. Na raziskovalno-razvojnem področju ste lani obudili pripravo novega Zakona o raziskovalno-razvojni dejavnosti, ki je že tretji poskus od sprejetja Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020. Ali bo tokratni poskus uspel?

Resolucija je najvišji strateški dokument na področju raziskav in inovacij. Uvodoma določa, da država Slovenija podpira celovitost in nedeljivost znanosti ob hkratni podpori usklajeni soodvisnosti znanosti, razvoja in inovacij, kar edino zagotavlja splošni družbeni napredek in blaginjo. Resolucija zajema raziskave v javnem sektorju, zmogljivosti v podporo raziskavam in inovacijam ter inovativno gospodarstvo. Predvideva, da bo le sodelovanje med visokošolskim sektorjem, gospodarstvom in raziskovalnimi inštituti spodbujalo rojstvo novih inovacijskih ekosistemov. Resolucija predvideva vzpostavitev učinkovitega enotnega sistema upravljanja raziskovalnega in inovacijskega sistema, ki bo vključeval vse deležnike.

Predlog novega zakona prinaša nekaj rešitev in novosti, a žal ne sledi ključnim izhodiščem resolucije. Obravnava le raziskovanje v javnem sektorju, v popolnosti pa prezre področje inovativnosti in razvoja v gospodarstvu. Prav tako predlog v celoti prezre Slovensko strategijo pametne specializacije, ki predstavlja platformo za osredotočenje razvojnih vlaganj na področja, kjer ima Slovenija kritično maso znanja, kapacitet in kompetenc in na katerih ima inovacijski potencial za pozicioniranje na globalnih trgih.

Odgovor na uvodno vprašanje je jasen: Ne! V tem poskusu nam ne bo uspelo pripraviti novega zakona, ki bi sledil usmeritvam resolucije, ki bi celovito zajel proces raziskovanja in inoviranja in ki bi spodbujal sodelovanje vseh deležnikov. Predlog novega zakona prej postavlja nove zidove, kot pa premošča prepad med slovensko znanostjo in inovativnim izvozno usmerjenim gospodarstvom. Pravim »nam«, ker se je tudi GZS aktivno vključila v pripravo zakona, a so bile pobude in pripombe gospodarstva povsem spregledane.

Gospodarski razvoj Slovenije je odvisen predvsem od uspešnih izvoznih podjetij, ki tekmujejo v svetovni konkurenci. Dobro poznajo razmere na trgu, trende in družbene izzive in se zavedajo, da za uspeh potrebujejo novo znanje ter učinkovito podporno raziskovalno in inovacijsko okolje. Ker ne dobijo ustrezne podpore v Sloveniji, v posameznih primerih podjetja že iščejo podporo v drugih državah. Ko govorimo o begu možganov v tujino, imamo običajno v mislih posameznike, ki odhajajo v tujino. V inovativnih izvozno usmerjenih podjetjih pa se je že začel trend iskanja raziskovalnih zmogljivosti v tujini in posledično selitev razvojnih zmogljivosti v tujino. Nujno je, da se ta trend bega možganov nemudoma ustavi.

Kako torej naprej? Najprej je treba zakon pravilno poimenovati in sicer Zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti. Ker to ni zakon le o znanosti, je treba poleg resornega ministrstva za znanost vključiti tudi resorje, ki pokrivajo strateški razvoj Slovenije, gospodarski razvoj in tehnologijo. Pripravo novega zakona opravi delovna skupina, v kateri so zastopani predstavniki pristojnih resorjev ter uravnoteženo predstavniki znanosti in gospodarstva. Zakon mora postaviti temelje t. i. trojne vijačnice država–znanost–gospodarstvo na področju raziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji. Le tako bo zakon povezoval znanost in gospodarstvo ter zagotavljal višjo blaginjo za vse državljane države Slovenije.

Z odličnim spoštovanjem. **gg**

Foto: Primož Korošec, Vid Rotar

Predlog novega zakona prej postavlja nove zidove, kot pa premošča prepad med slovensko znanostjo in inovativnim izvozno usmerjenim gospodarstvom.

Dr. Tomaž Savšek, pomočnik direktorja TPV in predstavnik GZS v upravnem odboru ARRS